Regionstyrelseförvaltningen
Handläggare Jonas Nilsson, ekostrateg

Tjänsteskrivelse
Ärende RS 2025/1782
Datum 17 november 2026

Mottagare
Regionstyrelsen

Slutrapportering vattenuppdrag

Förslag till beslut

- Informationen godkänns.
- Uppdraget kring vattenförsörjning anses härmed avslutat.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade vid sammanträdet 2 september 2025 att ge regiondirektören ett uppdrag att återkomma till regionstyrelsen med en samlad bild av både Region Gotlands arbete med vattenrelaterade frågor och förutsättningarna för vattenförsörjning i hela det gotländska samhället, och utifrån målen i den regionala utvecklingsstrategin ge förslag på förstärkta insatser i samverkan med länsstyrelsen, övriga berörda statliga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle.

Denna slutredovisning innehåller dels Länsstyrelsens regionala vattenförsörjningsplan med reviderade förslag på regionala åtgärder, dels ett PM som beskriver den regional samverkan inom vattenområdet, inklusive Blått centrum.

Tillsammans med den delredovisning av uppdraget som gjordes 21 april 2026 får uppdraget härmed anses slutfört.

Uppdraget kring vattenförsörjning som gavs till regiondirektören i beslutet § 327/2025 samt regionstyrelseförvaltningens uppdrag REGU §11/2023 är härmed avslutat.

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen gav 2 september 2025 följande uppdrag till regiondirektören:

- Regiondirektören får i uppdrag att ge en koncernövergripande bild av Region Gotlands arbete med vattenrelaterade frågor utifrån befintliga ansvar och uppdrag, och baserat på detta återkomma med förslag på förstärkta insatser med särskilt fokus på grundvatten.
- Regiondirektören får i uppdrag att ge en samlad bild av förutsättningarna för vattenförsörjning i hela det gotländska samhället, och utifrån målen i den regionala utvecklingsstrategin återkomma med förslag på förstärkta insatser i samverkan med länsstyrelsen, övriga

berörda statliga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle.

- Regiondirektören bemyndigas att i dessa uppdrag medge undantag från Region Gotland riktlinjer för upphandling, inom ramen för lagen om offentlig upphandling.
- Regiondirektören ska i arbetet beakta den situation som uppstod under sommaren 2025. Föreslagna förstärkta insatser ska därför inkludera både kortsiktiga åtgärder inför sommaren 2026 och långsiktiga lösningar. Tidsplan och fördjupad beskrivning av uppdraget ska återrapporteras till regionstyrelsen den 23 oktober 2025.

En tidsplan och fördjupad beskrivning av uppdraget återrapporterades till regionstyrelsen den 23 oktober 2025 (RS § 434).

Regionstyrelseförvaltningen valde att dela upp återrapporteringen på två tillfällen. Vid regionstyrelsens sammanträde 21 april 2026 presenteras därför följande material som motsvarande uppdragets första punkt:

- Ett PM som beskrev Region Gotlands ansvarsfördelning inom vattenområdet, med utgångspunkt från nämndernas reglementen. PM:et innehöll också aktuella uppdrag på vattenområdet från regionstyrelsen och det regionala utvecklingsutskottet.
- En syntesrapport över genomfört arbete samt förslag på förstärkta insatser med särskilt fokus på grundvatten (Region Gotland. Vattenförsörjning. Ramboll 2026).

Avsikten var att denna gång presentera en samlad bild av förutsättningarna för vattenförsörjning i hela det gotländska samhället genom att presentera en reviderad remissversion av Länsstyrelsens regionala vattenförsörjningsplan. Planen utlovades klar till sommaren 2026, men är i skrivande stund inte färdigställd. Däremot finns ett förslag från länsstyrelsens sida på reviderade åtgärdslistor, som biläggs ärendet. Det bör understrykas att dessa åtgärdslistor inte ännu har behandlats politiskt (för närvarande internremitterade till miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden, RS 2026/2060).

Föreliggande PM, tillsammans med den regionala vattenförsörjningsplanen och dess bilagor, svarar mot uppdragets andra punkt. Tyngdpunkten ligger på att beskriva samverkan med andra aktörer utifrån målen i den regionala utvecklingsstrategin och presentera de reviderade regionala och nationella åtgärdsförslagen från vattenförsörjningsplanen.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att uppdragets båda leveranser (21 april respektive 14 december 2026) svarar mot önskemålet att ge en samlad bild av förutsättningarna för vattenförsörjning i hela det gotländska samhället och Region Gotlands arbete med vattenrelaterade frågor utifrån befintliga ansvar och uppdrag.

Ställer man samman de reviderade regionala åtgärdsförslagen från vattenförsörjningsplanen, kommunernas åtgärder i nuvarande åtgärdsprogram

från Vattenmyndigheten (från och med nästa förvaltningsperiod tillkommer åtgärder mot torka och vattenbrist även för kommuner), och lägger dem jämte Region Gotlands egna tillsynsplaner och det omfattande planeringsmaterialet inom VA-området står det klart att det finns många uppgifter att arbeta med för att öka tryggheten i vattenförsörjningen.

Det har inte ingått i uppdraget att kartlägga Region Gotlands resurser och kapacitet att ta sig an befintliga och tillkommande uppgifter. Att göra den typen av bedömningar tillhör respektive nämnd och förvaltnings vardagliga uppgifter. Mycket av det som nämns ovan i form av åtgärder går att härleda till lagkrav.

Eftersom Region Gotlands ekonomi för närvarande i huvudsak inte medger några personalförstärkningar blir effekten att nya, ofinansierade uppgifter inom vattenområdet – som *inte* utgör lagkrav – inte kan prioriteras med mindre än att någonting annat måste prioriteras bort~~.~~ eller taxor justeras.

Kommentar [SH1]: Det här känns lite konstigt eftersom VA-verksamheten styrs av en taxa och det är vi själva som bestämmer över taxan. Behöver formuleras annorlunda.

Kommentar [JN2R1]: Jag tog bort VA-verksamheten. Det som är kvar är ju en självklar och generell betraktelse, men det ska väl utläsas som att alla satsningar utöver dagens nivå kommer kosta pengar.

Kommentar [SH3R1]: Kan vi lägga till detta så tänker jag att det blir bra.

Kommentar [JN4R1]: Det är helt okej för min del.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2025-09-02, § 327
PM. Regional samverkan inom vattenområdet 2026-11-17
Bilaga 1. Regional vattenförsörjningsplan, Länsstyrelsen i Gotlands län. 2018-12-18.
Bilaga 2. Föreslagna regionala åtgärder i vattenförsörjningsplan för Gotlands län. 2026-09-25
Bilaga 3. Föreslagna nationella åtgärder i vattenförsörjningsplan för Gotlands län. 2026-09-25
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-11-17

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

registrator-mbn@gotland.se
registrator-tn@gotland.se